

דבר העורכת

שלום רב,

אקולוגיה ואיכות סביבה הוא תחום דעת צעיר, אך תופס מקום גדל והולך בחיינו. כיום, תחום זה מתפתח כערך חברתי וקנושא ציבורי מרכזי בעולם, כחלק מהבנה גוברת בדבר חשיבותם של המשאבים העולמיים המשותפים. נושאים כמו התחממות כדור הארץ, אנרגיות מתחדשות, זיהום סביבתי או התפלת מים, זוכים כיום לעניין ציבורי ולסיקור תקשורתי, ועולים לדיון הן בקרב מקבלי ההחלטות והן במסגרות אקדמיות ועסקיות.

בישראל, למרבה הצער, במשך שנים רבות, נושאים הכרוכים בשמירה על הסביבה נדחקו מסדר היום הציבורי והפרטי. המשבר הסביבתי בארץ מתחיל בחוסר מודעות, נמשך בבעיית חינוך הציבור ומחריף נוכח צמצום תפקידו של המגזר הציבורי וליקויים בהתנהלותו האופייניים לישראל. לעומת זאת, קיימות בארץ בעיות אקולוגיות וסביבתיות שיש להן השפעה ישירה על איכות חיינו. צפיפות אוכלוסין מהגבוהות בעולם, השחתה שלטונית והפרטה, הביאו לפיתוח מואץ ולראייה קצרת טווח של ניהול משאבי הטבע. כתוצאה מכך, שטחים פתוחים התמעטו, בתי גידול ייחודיים הוחרבו, מקורות מים זוהמו, בארות הומלחו. תקצר היריעה מלתאר את הנזק, שרובו בלתי הפיך.

במשך שנים מספר עד שנת 2001, יצא לאור כתב העת אקולוגיה וסביבה בגרסתו הראשונה. החליף אותו יער שעסק בנושאים קרובים. כעת יוצא אקולוגיה וסביבה בשנית בגרסה מחודשת, והוא מיועד להיות אכסניה למחקרים מדעיים העוסקים בסוגיות אלו. מדע, מעצם טבעו, מבקש לנהל דיאלוג, זוהי מטרתו העיקרית של כתב העת: להיות במה לדיאלוג שיתקיים בין ציבור בעלי העניין: קובעי מדיניות, אנשי אקדמיה, פעילים סביבתיים, אנשי עסקים ועובדי המגזר הציבורי.

הגיליון הראשון של אקולוגיה וסביבה עומד בסימן ועידת האקלים (COP-15) בקופנהגן, שהסתיימה לא מכבר. הוועידה, ששמה את משבר האקלים על סדר היום הבינלאומי, החלה בקול תרועה רמה והסתיימה ללא הסכם מחייב. מדינת ישראל עדיין מגששת את דרכה באשר לגיבוש מדיניות לאומית לנוכח שינויי האקלים. האם נוביל או נהיה מובילים? האם נשכיל להפוך את ההתמודדות עם משבר האקלים למנוע צמיחה ולהזדמנות כלכלית וחברתית? לעתיד פתרוני.

בגיליון שלפניכם שלשה מאמרים העוסקים בנושא שינויי האקלים. "מגמות אקלימיות בישראל 1970-2002: חם וצחיח יותר בפנים הארץ" של קאפלה וברוינס; מאמרם של קידר, קליאוט ופז: "שינויי אקלים ומשק המים בישראל - נקודת המבט של בעלי עניין מומחים" ו"השפעות שינויי האקלים הגלובלי על המערכות האקולוגיות הימיות: תמונת מצב עולמית והשלכות על הסביבה הימית בישראל" של רילוב וטרבס. כל אחד ממאמרים אלה עוסק בבעיית האקלים מזווית ראייה אחרת. גם הרב'שח, המופיע בגיליון, העוסק בניסיון ליישם מדיניות של אנרגיה מתחדשת בישראל בשל הצורך בהפחתת גזי חממה, קשור לנושא זה. עוד בגיליון, על נזקים אפשריים של השקיה במי קולחין, פניהם העתידיים של היערות בישראל, כיצד תופסים סטודנטים להוראה את המושג "סביבה" ומדוע אין צורך לייבש את הגינות.

ברצוני להודות לכל מי שעשו במלאכה ואפשרו את הוצאת אקולוגיה וסביבה לאור. לאנשי הוועד המנהל ולחברי ועדת העורכים, שהקדישו מזמנם לעיצוב פניו של כתב העת, לכותבים, לצלמים ולכל מי שנתן ידו במלאכה.

אתם מחמנים להיות שותפים לגיליונות הבאים בכתיבת מאמרים, מאמרי דעה וידיעות, בשליחת תצלומים ומכתבי קוראים.

קריאה מהנה
ענת מדמוני